

HALADÁS

VASUTI

SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

A MISKOLCZI MAV. ALTISZTI-KÖR HIVATALOS KOZLÖNYE.

SZERKESZTŐK ÉS LAPTULAJDONOSOK:

BANOVITS LÁSZLÓ

ZSIVKOVICS ANTAL

Előfizetési ára:

Egész évre ... .. 8 korona
Fél évre ... .. 4 korona
Negyed évre ... .. 2 korona

Szerkesztőcég:

Miskolcz, Szemere-utca 26. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással:

Egész évre ... .. 14— kor.
Fél évre ... .. 7— kor.
Negyed évre ... .. 3:50 kor.

A balesetbiztosítás (18-tól 60 éves korig) a »Nemzeti balesetbiztosító részv. társ.-nál 3000 koronára halál esetre és 3000 koronára állandó munkaképtelenség esetére szól.

Tanulságok.

Miskolcz, 1904. május 7.

(§§) Szomorú tanulságok szűrődnek le a lezajlott napok eseményeiből. Tanulság a kormánynak, de főként a vasutasoknak.

A tanulságokat úgy egyik, mint másik fél nagy anyagi és erkölcsi áldozatok árán szerezte meg, a melyek az európai hirre vergődött sztrájk nyomán egymás után fognak jelentkezni.

Az államhatalom presztizsének megóvása szempontjából ítélve, a törvényes korlátokat átlépett mozgalom s ennek folyományaként bekövetkezett tömeges munkabeszüntetés a vasutasokra nem is eredményezhetett volna mást, mint a mostani, tanulságokban és — sajnos! — áldozatokban is bővelkedő helyzetet.

Az államhatalommal szemben nyíltan, de egyuttal — valljuk meg — minden számítás nélkül vakmerő elszántsággal fölvetett harcz vége csakis bukás és vereség lehetett arra a vasutas népre, melynek néhány tulzó vezetője meg gondolatlanul az államhatalom fölé akart helyezkedni s már nem kérni, hanem követelni akart.

Nem tudjuk, hogy kik állottak annak a szomorú hirnévre jutott bizottságnak a háta mögött, nem tudjuk, ők maguk voltak-e a tulzás kezdeményezői avagy a kulisszák mögé bujt lelketlen izgatók vitték bele őket is a hálátlan szerepbe, de nyíltan és őszintén ki kell mondanunk, hogy a törtétekért és az áldozatokért, kiket magukkal rántanak, kizárólag őket terheli a felelősség.

Nagy elhatározás kellett ahhoz, hogy 36,000 ember existenciájának kérdését magukra vegyék, nem tudva azt se, hogy vajjon az örvény széléről tett lépésük nem rántja-e őket összes társaikkal együtt a tátongó mélységbe!

Sőt könnyelműség volt és meggondolatlanlanság a kormány által felajánlott béke pontok gőgös visszautasítása, a mely hazárdjáték már magában rejtette a bukás és vereség csiráját...

Szomorú kötelességet teljesítünk, midőn krónika írói tisztünkhöz hiven megemlékeztünk itt e helyen az elvesztett csata áldozatairól, a kik sokat, merészet akartak és ezzel mindent elvesztettek.

De félre a váddal, félre a szemrehányással! Tudjuk, hogy ők vasutas kartársaink érdekében csak a legjobbat czélozták, de nagyot tévedtek abban, hogy az eszközöket nem tudták tervük kiviteléhez megválasztani.

Ez az ő szomorú tanulságuk, a melyet nagy áldozatok árán szereztek meg s a mely intő például szolgálhat minden időkre!

A miniszter leirata.

Május 7.

A gyászos emlékü napok után, mikor már már azt kellett hinnedünk, hogy a nagy erkölcsi vereség elfordította mindenek jóakarátát a sors-üldözött vasutas néptől, jóleső örömet lopott lelkünkbe a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur önaméltóságának a hivatalos lap 20-ik számában közzétett legmagasabb leirata, a melyből arról győződünk meg, hogy szerencsétlen kimenetelű ügyünk jó kezekbe van letéve.

Meggyőződünk róla, hogy Hieronymi Károly kereskedelemügyi magy. kir. miniszter nemesak erélyes kézzel tudja a törvénytelen utra tévedt, jobban mondva: oda csábitott vasutast rendszabályok közé szorítani. De egyuttal arra is van gondja, hogy a megtért munkáshad siralmas helyzetén tőle telhetőleg segíteni igyekezzék.

Bár jól tudjuk, hogy olvasóink a hivatalos lap révén már tudomást szereztek az igazgatóság utján leadott magas rendeletről, mégis ide iktatjuk, hogy újból és újból elolvashassák és kitarást merítsenek belőle a remények csüggedése közben:

3359
e n. sz.

A m. kir. államvasutak igazgatóságának Budapestén.

Azzal, hogy a m. kir. államvasutak személyzetének nagy része az eskü szentségéről meg-

TÁRCZA.

Nyolezvanötezer dollár.

— Tessier Henrik elbeszélése. —

I.

Smithson Tamás születésénél fogva az Egyesült-Államok polgára, az élet esélyei folytán pedig üzletvezető volt New-York egyik legnevezetesebb gépgyárában. Gyermekkorában mint segéd lépett be Anderson Brothersnál és vasszorgalma, valamint becsületessége által huszonnégy éves koráig elsőrangú állásig küzdötte magát. Ő volt az üzlet lelke és Brothers föltétlenül bízott benne.

Tamás karsu, széles vállu ferfi volt, egészséges arczinnel és hófehér fogsorral. Elismert tekintély volt szakmájában és az óriási gyárban mi sem történt nélküle. Ez a körülmény szakismeretének alapossága mellett tanuskodik, mert a gépgyártás nem csekélység és a Brothers-fele gyárban több mint kétezer munkás volt alkalmazva.

Egy szombat reggelen — Smithson egész éjen át a félevi zárszámadásokon dolgozott — hősünk belepett főnöke irodájába és a heti fizetések számláját nyújtotta neki át. Brothers csak egy tekintetet vetett a számlára, aztán elővette chekkönyvét és egy nyolezvanötezer dollárra szelőt appoint irt a kentuckyi banknál levő alap-

jára. Épen ennyit tett ki az alkalmazottak heti fizetése és Smithson maga ment a bankhoz, hogy az összeget átvegye.

Tamás egy nagy tárczába dugta a chekket, a tárczát hóna alá csapta, föltette kalapját és omnibuszba szállott, mely az 55. avenue és Wallstreet közt közlekedett. Abban az időben az 55. avenue még a külvárosok közé tartozott és a tramvai még nem volt föltalálva. Mert történetünk 1860-ban játszik.

II.

Miután Smithson Tamás a chekket, melyet Brothers neki átadott, bizonyos nemével az áhitatnak a megfelelő pénzösszegért becsérélte, újra beszállt az omnibuszba, hogy visszatérjen a gyárba. A bankók meglehetősen csomagot képeztek és a tárczának tiszteletreméltó duzzadságot kölcsönöztek.

Tamás kezeit a becses tárczán tartva, azon merengőszzerű felálomba merült, melybe azok esnek, a kik egy munkával eltöltött éj után kocsi járnak. Behunyta szeméit, ismét kinyitotta, mikor a kocsni nagyot zökkent s a következő pillanatban már újra behunyta. Addig ismételte ezt, míg végre egészen elaludt. — A júliusi napok heve s a szorult levegő fásztó hatással voltak rá. Egy zöldségárusnő ült jobbján, baifelől pedig egy ur, a ki ujságot olvasott.

Erős lökés támasztotta fel Smithsont álmából.

feledkezve, a szolgálatot tömegesen megtagadta, ma még beláthatatlan messzeható károkat okozott a magán- és a közgazdaságnak s így az egész országnak, másfelől a m. kir. államvasutak jó hírnevén nemcsak az ország határain belől, hanem a külföld szemében is nagy csorbát ejtett.

A forgalomnak az összes vonalakon ismét megindításával és a személyzet tulnyomó részének kötelességeihez való visszatérésével az anyagi károkat pótolni nem lehet ugyan, de a m. kir. államvasutak intézményének jó hírnevét helyreállítani odaadó buzgó tevékenységgel, minden kísértésnek ellentálló hűséges kötelességteljesítéssel lehetséges és ezért a korábbi munkálkodásának fonalát felvett személyzettől elvárom, hogy megfeszített buzgalommal igyekezzenek feleltetni a közelmúltak keserű emlékét.

Nem kívánok a kötelességéről megfeledkezett, de szolgálatához ismét visszatért személyzet ellen megtorló intézkedéseket alkalmazni; de azokat, a kik az egész mozgalomnak bűnös irányba való terelésénél szerepet játszottak, vagy súlyosabb beszámítás alá eső cselekményt követtek el, a jogszolgáltatás folyamatától elvonnom azért nem szabad, hogy az erkölcsi igazságnak ezzel elég tétessék. Hiszem és remélem azonban, hogy ezek száma csekély lesz.

A személyzet odaadó és buzgó kötelességteljesítése fogja megadni a kormánynak a módot arra, hogy a m. kir. államvasutak alkalmazottjainak úgy anyagi, mint erkölcsi érdekeinek előmozdítására — ami különben is szándékának megfelel — az igazság és méltányosság határai között minden lehetőt megtegyen.

Felhívom az igazgatóságot, hogy jelen leiratomat az intézet összes személyzetével tudassa.

Budapest, 1904. április hó 26-án.

Hieronymy.^a

A buzgó munka kezdetét vette és folyik lázas igyekezettel s rajta lesz a vasutasok munkaszerető serege, hogy a közelmúltak emléke menél hamarabb s végkép feledésbe menjen.

A miniszter leirata pedig visszaadta csüggedő hitünket és a jobb jövő hajnalhasadását bizalommal s meglelégedéssel várjuk.

Közhivatalnok-e

a m. kir. államvasutak alkalmazottja?

Irta: Dr. Iharos István.

Május 7.

Közhivatalnok-e a vasutas, vagy nem? Ez a kérdés sohasem volt annyira aktuális, mint most, de viszont a magyar büntetőjogi bírói gyakorlat egész területén nincs egyetlen

A kocsi kereke egy sarokkőhöz ütődött. Zavarosan tekintett körül s a következő pillanatban rémülten felkiáltott. A tárcza, melyet eddig térdén tartott, eltűnt nyomtalanul.

A szegény Smithson Tamást a legszemtelenebb módon lopták meg.

Hiába való minden keresés, kutatás és dühöngés . . . Az utasok már rég elhagyták a kocsit, a kocsivezető pedig a legcsekélyebb fölvilágosítást sem adhatta arra néze, ki követhette el a lopást.

Mint egy örült, dűledezve és színeből kikelve rohant Smithson főnöke szobájába és rekedt hangon, melyben alig volt emberi, értesítette a történetekről.

Brothers összeráncolta homlokát és átható tekintetet vetett üzletvezetőjére. Ez volt az egyetlen jel, mely mutatta, hogy Tamás jelentése némileg felizgatta.

— Aah! — mondta végre flegmatikus hangon — ügyes tolvaj. Rendőrségi dolog. Addig is itt a második check.

S anélkül, hogy arcának egyetlen izma meg-rándult volna, elővette checkes könyvét s teleírt egy lapot. Aztán így szólt a remegő üzletvezetőhöz:

— Ha a pénz nem kerül meg, az ön számláját terheljük meg az összeggel!

A szerencsétlen Smithson megrázkódott, mikor hallotta, hogyan rendezik ügyét. Szó nélkül támolygott ki főnöke szobájából.

Nyolczvanötezer dollár! az egész vagyona, melyet esetleg holta napjáig szerezhet, előre lefoglalva . . . De kétségbeesése csak akkor érte el tetőpontját, mikor eszébe jutott, milyen furesán nézett rá főnöke. Pedig ő a megtestesült becsületesség volt!

Hogy Smithson nem bolondult meg e napon, azt csak az ég különös kegyének köszönhetette. A rendőrség hiába kutatta át az egész várost; hiába volt az is, hogy a meglopott, a ki kétezer dollárt tűzött ki jutalmul, maga is nyomozásra adta magát. Így mult el két kínos nap. Smithson ébren és álmában csak főnöke fürkésző tekintetét látta maga előtt. A második nap estélyén lemondott minden reményről, hogy rendes uton felderítheti az ügyet: a harmadik napon tehát valamennyi new-yorki lapban a következő hirdetés jelent meg:

„Egy ismeretlen tettes szombaton délelőtt, egy az 55. avenue és Wallstreet közt közlekedő omnibuszban ellopta tárczamat nyolczvanötezer dollárral, melyek Anderson Brothers gépgyáros tulajdonát képezték. Tudósítom a tolvajt, hogy a pénzt csütörtök reggeli 9 óráig okvetlenül juttassa vissza hozzám, különben kénytelen leszek magamat főbe löni. Lelkén száradjon akkor egy becsületes ember vére. Smithson Tamás.“

A hirdetés megnyugtatta némileg Smithson izgatott kedélyét s stoikus nyugalommal várta az eredményt.

kérdés sem, amelyre nézve annyi ellentétes ítéletet, határozatot hoztak volna bíróságaink, ugyannyira, hogy ma a kir. Curia büntető-jogi gyakorlatából ugyanannyi bizonyítékot lehet felhozni egy pro, mint kontra.

De nemesak a bírói gyakorlattal vagyunk így, hanem ugyanez áll törvényeinkre is, úgy hogy adott esetekben legjobb jogászaink is — mint pl. Edvi-Ilés Károly is — önmagukkal jutnak ellenkezésbe.

Ahhoz, hogy e tárgyra nézve hosszabb jogi fejtegetésekbe bocsátkozzam, ezen cikk keretei nem nyújtanak elegendő teret, azért csak arra fogok szorítkozni, hogy a bírói gyakorlatban előfordult esetek, valamint több jogászi szaktekintélyünk szakvéleményéből a kérdést úgy pro, mint kontra lehetőleg megvilágítsam.

A „közhivatalnok“ fogalmát a büntető törvénykönyv 461. § a adja meg, mely szerint:

„Közhivatalnoknak tekintendők azok, kik az állam közigazgatási vagy igazságszolgáltatási vagy valamely törvényhatóság vagy község hatósági teendőjének teljesítésére hivatalu'nál, szolgálatuknál vagy különös megbízatásuknál fogva kötelezvék; ugyszintén azok

is, akik az állam, törvényhatóság vagy a község által kezelt közalapítványoknál, kórházaknál, tébolydákknál mint felügyelők, orvosok, hivatalnokok vagy szolgák vannak alkalmazva.

A kir. közjegyzők szintén közhivatalnoknak tekintendők.“

Ezen szakasz maga expressis verbis nem ad oly fogalom meghatározást, amelynek alapján azt mondhatnók, hogy az államvasuti alkalmazott közhivatalnok vagy hogy nem az s így erre nézve csakis ezen szakasz hézagosságának, homályosságának pótlása, illetve magyarázataként jelentkező bírói gyakorlat nyújthat tájékoztatást.

A bírói gyakorlat erre vonatkozólag leginkább a Büntető Törvénykönyv 462. §-a, valamint a 270. §-ának 2 pontja szerinti esetekre hozott bírói ítéletekben nyilvánul meg.

A B. T. K. 462. § a szerint:

„Azon közhivatalnok, aki a hivatalánál fogva kezeihez letett vagy kezelésére, illetőleg őrizetére bizott pénzt vagy pénzürtékkel bíró más tárgyat elszikkasztja, a hivatali szikkasztás büntetét követi el . . .“

III.

Eljött a végzetes csütörtöki nap és még senki sem tett eleget Smithson felszólításának. Reggel hat órakor fölkel az öngyilkosjelölt és gondosan öltözködött. Komolyan el volt határozva szándékát végrehajtani, egészen azon program szerint, melyet a lapban közzé tett. Nyolcz órakor a legnagyobb lelki nyugalommal íróasztala előtt foglalt helyet, néhány levelet írt főnökének, rokonainak és barátjainak. Elmondta részletesen, mi indítja arra, hogy lemondjon az életről és kijelentette, hogy becsületének hozza ezt az áldozatot. Aztán e közben félkilenczet ütött az óra, elővette kis zsebvolverét, „Patent Anderson Brothers“, megtöltötte mind az öt csövet és maga elé tette az asztalra. Majd órájára nézett.

Még husz percz! — mondá — ráérek tehát még szivarra gyújtani.

Igazi bockra gyújtott és mindkét lábát az asztalra fektetve hátra dőlt a karosszékekben. (E helyzet iránt az amerikaiak előszeretettel viselgetnek.)

Egyszerre csak kopogtatnak az ajtón.

— Szabad! — kiáltott az Anderson Brothers cég üzletvezetője, a kinek arca elsápadt.

Az ajtó kinyílt s egy öreges ur lépett be. Körülbelül 50 éves lehetett és egészen feketébe volt öltözve.

— Mr. Smithson Tamás? — kérdé udvarias hangon.

— Yes, sir — válaszolt a megszólított.

— Ön az, aki tegnap a „Herold“ ban hirdetett?

— Ugy van.

— S elhatározta, hogy . . .

Főbe lövöm magamat. Tizenhárom és fel percz múlva végem van.

— Hála istennek, hogy még jókor érkeztem!

— kiáltott az öreg ur és letörölte homlokáról a verejtéket. Engedje meg, hogy leüljek. Remélem, nemsokára tisztában leszünk.

— Még tizenhárom perczem van; talán elég is lesz.

— Az én nevem Mac Lellan Vilmos, a Mac Lellan Pratkinston and Company bankház főnöke vagyok

Smithson meghajtotta magát s levette egyik lábát az asztalról.

— Kérem ne tessék magát kényelmében háborgatni! Van egy leányom Jessy, tizennyolcz éves és nagyon csinos. Ó olvasta hirdetését és elküldött önhöz. Mi egy társulat tagjai vagyunk, amely az öngyilkosság megszüntetését tűzte ki főladatául.

— Értem. Ön le akar beszélni . . .

— Ugy van. Figyeljen rám. Bankházam kicsiny, de jó hírnévnek örvend. Nagyobbítani akarjuk. E célra ifju erőre van szükségünk. Ön fiatal, szorgalmas és tehetséges, azonfelül becsületes . . . Erre mutat hirdetése. Nem en-

A B. T. K. 270. § 2. pontja szerint:

„Hivatalból van helye a bűnvádi eljárás megindításának, ha:

2. Közhivatalnok ell. n hivatali kötelességeire vonatkozólag állított olyan tény, mely valódisága esetében bűnvádi vagy fegyelmi büntetést vonna maga után“.

Lássuk ezek után egyes kiváló jogász szaktekintélyünk véleményét és a bírói gyakorlat folyamán hozott ítéleteket először annak az állításnak a bizonyítására, hogy a magyar kir. államvasutak alkalmazottja nem közhivatalnok.

Edvi-Illés Károly a „Budapesti Hírlap“ f. évi április hó 28-iki számában közzétett vezető cikkben azt mondja, hogy az államvasuti alkalmazott nem közhivatalnok, mert állami közigazgatási hatósági teendőket nem teljesít, amennyiben az államvasut nem hatóság, mert az államvasut csak üzeme az államnak s ép oly közforgalmi eszköz csak, mint bármely magánvasut, s Csemegi Károly nyomán, aki azt mondja, hogy: „Az állam mint uralkodó, kormányzó és jogszolgáltató főnhatóság megkülönböztetendő az államtól, mint magánjogi alanytól. Más az állam, midőn törvényt hoz, rendelkezik, pa-

gedhetem meg, hogy olyan ember mint ön, nyomorult nyolczvanötezer dollárért főbe löje magát. Főljánlom önnek üzletem vezetését ötezer dollár évi fizetéssel és tizenöt perczent járulékka a tiszta haszon után. Tíz év alatt kiegyenlítheti tartozását Anderson Brothers iránt; ha a szerencse kedvez, még előbb. Jövője biztosítva van. Rajta tehát, nyujtsa ide kezét.

Smithson Tamás elsápadt, mikor az öreg ur ajánlatát elmondta. Aztán az órára tekintett: még másfél perc volt hátra.

— Elfogadom! — suttogá reszkető hangon és elfogadta Mac Lellan jobbját.

IV.

Másnap belépett a bankházba. A szerencse kedvezett neki.

Egy év alatt hatezer dollárt törlesztett Anderson Brothersnél. A következő évben nőül vette Mac Lellan leányát és a czég társa lett. Hat év múlva lefizette egész tartozását és ma tíz millióra rüg a vagyona. Azonkívül boldog férj és hét egészséges gyermek apja.

Csupán egy körülmény vet néha árnyékot boldogságára. Két év múlva meghalt az apósa. A borítékban, mely végrendeletét tartalmazta, egy levelet talált, melyben ez volt írva:

„Bocsáss meg, kedves fiam. A tolvaj én voltam! Az a nyolczvanötezer dollár alapította meg szerencsénket.
Mac Lellan Vilmos.“

rancsol vagy tilt és más, midőn elad, vesz, cserél, árverel stb. . . .“ Edvi-Illés Károly dr. azt a tételt állítja fel, hogy: „*Más az állam, mikor közigazgatási vagy másnemű hatóságot gyakorol és más az állam, mikor fuvaroz*“.

Eötvös Károly a 13-as bizottság képviselőjében a budapesti kir. ítélőtáblához beadott felfolyamodásában szintén azt vitatja, hogy az államvasuti alkalmazott nem közhivatalnok és a többek között azzal bizonyítja ezen állítását, hogy a büntető törvénykönyvben ott, ahol közhivatalnokokról, hatóságról van szó, expressis verbis az államvasuti alkalmazott sehol megnevezve nincsen, valaminthogy a köztisztviselők minőségéről szóló 1883. év I. t. cz. sem említi meg az államvasutasokat. Kifejti továbbá, hogy az államvasuti alkalmazottakat sohasem tekintették az állam alkalmazottainak, hanem csak az állami üzem, állami magánvállalat alkalmazottainak, s mint ilyenek, jöllehet az államhivatalnokok és szolgák az alól fel voltak mentve, mindaddig fizettek községi pót és utadót, míg az 1900. évi VII. törvényczikk a mentességet az államvasuti alkalmazottakra is ki nem terjeszti. Ugyanezen törvényczikk indokolásában kimondatik, hogy az államvasutasok, mint az állami üzemek alkalmazottai, nem tartoznak azok körébe, kik hivatásuknál fogva az állami igazgatás és jogszolgáltatás különböző ágaiban közhatósági szolgálatot látnak el s az állami tisztviselői jelleg meg nem illeti őket.

Ugyanezt mondotta ki a kir. közigazgatási bíróság is 1899. évben az államvasutasok községi pót- és utadó fizetési ügyében s hogy az államvasutasok nem állami alkalmazottak, bizonyítja még az is, hogy míg a nyugdíjas katona kinevezett államvasutas lehet, állami alkalmazott nem lehet anélkül, hogy nyugdíját el nem vesztené.

Ugy Edvi Illés Károly dr., mint Eötvös Károly a fentebb hivatkozott helyeken a kir. Curia 58. sz. döntvényére azt mondják, hogy az csak arra az esetre foghat helyt, amikor az államvasutas, mint ilyen állami pénzt kezel, egyéb teendőre azonban nem, mert a kir. Curia döntvényei sem lehetnek törvényalkotók.

Azt különben, hogy az államvasuti alkalmazottak nem közhivatalnokok, kimondotta

a kir. Curia egy állomás-főnök védelmében megindított rágalmozási bűnperben a rimaszombati kir. törvényszék és a kassai kir. táblával szemben, már néhány évvel ezelőtt és kimondotta most az elmúlt hetekben a kolozsvári állomásfőnök védelmében megindított rágalmozási bűnperben a kolozsvári kir. törvényszék és a kolozsvári kir. ítélőtáblával szemben. Hasonló természetű ügyben a kassai főügyészhez beadott azon felfolyamodásra, hogy a s.-a -ujhelyi kir. ügyészt a B. T. K. 270. §-ának 2. pontja értelmében a vád képviselőjére utasítsa, szintén kimondotta, hogy az államvasuti alkalmazott nem közhivatalnok.

Azt pedig, hogy a magy. kir. államvasutak nem hatóság, annak alkalmazottai nem hatóság tagjai, hanem csak hatósági közegek, azt állandó birói gyakorlatában a kir. Curia igen sok esetben kimondotta.

Lássuk ezek után az érem másik oldalát, hogy az államvasutas igenis közhivatalnok. A kir. Curia képviselőválasztási ügyekben hozzá megfélebbezett esetekben már három ízben kimondotta, hogy államvasutas, mint ilyen az állam közigazgatási tevékenységnek részese is úgy az államhivatalnokokkal egyenlő elbánásban részesítendő. A már előbb hivatkozott 58. sz. kir. Curia teljes ülési döntvényében kimondatik, hogy „a kir. állami kezelés alatt álló vasutaknál alkalmazott hivatalnokok, szolgák ezen minőségükben és szolgálati uton kezeikbe jutott pénzek, vagy értékek elsikkasztása által, hivatali sikkasztást követnek el.

Ezen döntvény indoklásában pedig kimondja a kir. Curia, hogy: „a vaspályák építésének, engedélyezésének, kezelési és forgalmi viszonyainak megállapítása az állam eminens főhatósági jogai közé tartozván, e szerint az állami kezelés alatt álló vaspályáknál alkalmazott hivatalnokok és szolgák az államtól nem magánjogi czimen, hanem közigazgatási hatósági körében nyert megbízatásánál fogva járnak el.“

1901. évben is már, valamint most a napokban a B. T. K. 270. §-ának 2. pontja értelmében megindított rágalmozási bűnperben szintén ítéletileg kimondotta a kir. Curia, hogy az államvasutas közhivatalnok.

1899. évi február hó 15-én 6080/98. számú ítéletével a kassai kir. ítélőtáblával szemben kimondotta a kir. Curia, hogy: „B. T.

K. 166. §-ának 2. pontja szerint hatósági közegek a 471. §-ában felsorolt közhivatalnokok közé sorolandók. A B. T. K. 166. §-ának 2. pontja szerint: a közforgalomban levő vaspályák felügyelő- és kezelőszemélyzete hatósági közegek.

A napokban egy kiváló jogászi szaktekintély hirében álló törvényszéki elnök oda nyilatkozott, hogy nemcsak az államvasutas, hanem a magánvasutak alkalmazottjai is közhivatalnokoknak tekintendők, mert mint hatósági közegek rendőri joghatóságot gyakorolnak, tehát az állam közigazgatási hatóságának gyakorlásában részt vesznek.

A magam részéről határozottan közhivatalnoknak tartom, nemcsak az államvasutast, hanem a magánvasuti alkalmazottat is, mert a „Vasutüzleti Rendtartás“ 102. §-a szerint a vasutas, akár állami akár magánvasutas legyen az, rendőri (közigazgatási) jogok gyakorlására van felhatalmazva s ugyanezen szakasz meghatározza azt is, hogy a felesketett vaspályahivatalnokok a magánvaspályákon is egyéb közigazgatási közhivatalnokkal egyaránt a törvényes oldalon részesülnek.

A „Vasutüzleti Rendtartás“ az 1867. évi XVI. t. cz. XIII. cikke értelmében törvényerővel ruháztatott fel.

HETI KRÓNIKA.

Csodálattal voltunk mindig nagy elméjén,
Mely úgy a jelenben, mint a multak mélyén,
Színes képzelettel nagy büszkén csapongott
S babér koszorut rá fűzér számra ontott!...
Mehalt. Nines Jókai. A meséknek vége,
S kezdődik a lángész megdicsőülése . . .

Akárhogy áskált a soldateska ármány,
Legyőzte egy ember — kurucz Thaly Kálmán.
Tette minden szívet érzelmekkel tölt be,
Hogy Rákóczi hamva a hazai földre
Megtérhet nyugodni, — ez az ő munkája,
Szálljon is egy ország becsülése rája.

Pengjen ismét a lant győzelmi éneket,
Kontyos japán népe a markába nevet . . .
Egyetlen tervök sem fordul nálok rosszra,
De mint karvaly csapnak a csizmás oroszra.
Diadalt hirdetve a nap lobogója . . .
Hős gyerekeket visz Japánba' a gölya.

Ujabbán a pesti henteseket átkoz,
S lassan hozzászokik mindenféle sztrájkhoz.
A pesti hentesek szövetségre léptek,

Hogy az üzletükben sertés-hust nem mérnek. Vasutit nem érint ez a kocza-théma, Jó, hogyha kenyérré telik néha-néha.

Vége van a sztrájkknak. elmúlt a rossz álom, Börtönt is ült érte már vagy tizenhárom... Az „erős kéz” mondják példát akar adni, Hogy hivatal-esküit könnyen megtagadni Az országban többé „beamter” ne merjen, Csak szolgálni hüen, a sors áldjon, verjen...

Itthon van a király, vajha volna elme, Amely tanácsolná, hogy az ő kegyelme Megbocsájtja a bűnt, felemel a porból, Nézne el kormányt a „halotti tortól”... Ugy is reánk jár a magas isten-verés. Három perczent lett — a **fizetésrendezés.**

Passe-partout.

A „Haladás” V-ik pályázata.

Május 7.

Szerkesztőségünk az eddig szép eredmény-nyel járt pályázatok sikerén felbuzdulva, újabb pályázatot ír ki, ezuttal kizárólag szak-cikkekre, hogy olvasóinkban a szakkérdések iránti érdeket minél teljesebb mérvben fejlesztessük.

Ötödik pályázatunk feltételei a következők:

Kivátnatik egy, a hazai vasuti szolgálat köréből vett eredeti szakközlemény, mely népszerű előadásban, egy lehetőleg általánosan érdeklő tárgyat dolgoz fel.

Az első pályadíj 50 korona, a második 25 korona.

A pályázat bírálóiul ismét sikerült megnyernünk *Görgey László üzletvezető urat, Tárczay Ferencz felügyelő urat*, a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályának vezetőjét és *Fűrész Sándor felügyelő urat*, a miskolci üv. vontatási osztályának vezetőjét, a kik ezuttal is készségesen vállalkoztak a bírói tisztre.

Pályázati feltételek:

1. A pályázatban olvasóközönségünk minden tagja, valamint minden munkatársunk részt vehet s abból csupán csak a szerkesztőség van kizárva.

2. A pályamunkák névtelenül, jeligés levél kíséretében küldendők be. A jeligés levélben a szerző neve és lakhelye foglaltatik.

3. A pályamunkák terjedelme a lapunkban közölni szokott cikkek terjedelmével legyen egyező, kéziratban legalább 8—10 kutyanyelvre terjedjen.

4. A beküldött pályamunkák a „Haladás” tulajdonát képezik, s azok közlésének joga, ha pályadíjat nem nyertek is, lapunk szerkesztőségét illeti.

5. A pályadíjak a bíráló bizottság által legjobbnak talált abszolút értékű munkának fognak kiadatni.

6. Azon pályamunkák, melyek a pályadíjat nem nyerték meg s lapunkban nem közölhetők, felbontatlan jeligés levelükkel együtt megsemmisíttetnek.

7. A pályamunkák f. é. május hó 15-ig küldendők be a „Haladás” szerkesztőségének címére.

8. A pályázat eredményét f. évi június hó 5-iki számunkban tesszük közzé.

Kelt Miskolczon, 1904. április hó 10-én.

A „Haladás” szerkesztősége.

HIREK.

JÓKAI.

E szép hazában csütörtök estén egy szelid képű öreg ember, ahogy mondani szokták, jobb létre szenderült. Az arcza és keze már ránczos volt, de a lelkén az idő egy fodort sem gyűrt. Végórájában is telve volt a lelke tudással, érzelemmel és alkotásvágygal. Ugy kell lenni annak, hogy az isten teremtő lehelete a Léthe vizén át szállott a homlokára. Napestig kutatót esodatitkot eláruló foliánsokban, művész-szeretettel piktorodott is, kedvteléssel ápolt buja, harmatos rózsákat. Rengetegben andalogva, megösmerte a hívó vad hangját és bányákban előadást tudott tartani a Jura vagy a Silur korszakokról. Utazott, anekdotázott, politizált és imádta a nők mosolygó arcját.

Közbe regényeket írt — vagy egy könyvtárra valót. És kedvteléseiben az sem zavarta meg, hogy a főurak házában lila-öves papok és ragyogó mágnások közt helyet engedtek neki és azt is egykedvűen vette, hogy „honoris causa” szigorlatok nélkül nyomták fejébe a doktori kalapot. Mikor ezek az utóbbi dolgok történtek az ország ítélőszéke előtt, ő már nem főrend vala, de sonverrein felség, a magyar írók királya, a kinek koszoruzott fején már babérokra nehezkedett a doktori főveg.

Ez az ember halt meg. Komor áhitattal, szer-tartásos ünnepélyességgel tekintünk a Nem-

zeti Muzeum csarnoka felé, hol a halott ember ravatalon alszik. És visszafojtott lélekzettel várjuk, vajjon a föld alá kerül e ez a nagy ember is?

Csak akkor, a mikor a rotációs gépek moraja világgá dörgi, hogy Jókai Mórt, a nemzet halottját letették az anyaföldbe, csak akkor tör ki szívünkől a mérhetlen zokogás, hogy miért hagyott itt bennünket ő, az édes mesemondó, az oktató, a gondot feledtető; ő, a kinek az igéitől, mint egy bűvös italtól egy félszázadon át erőt merítették az emberek. Egy Jókai könyv! Mámoros ábrándal veszi a kezébe a kicsi gimnázista, a delnő, a menyasszony, a kishivatalnok és a bankár. Ifju és öreg, nő és férfi, s amikor nehéz éjjelen nyugtalanul hánykolódik a beteg a kórágyon, az éjjeli méces halvány világánál a panaceás üvegek mellől rajongó szeretettel veszi elő a könyvet: a testi-lelki fájdalmat enyhítő „Jókait“ . . .

De törüljük meg a könyvtől nedves szemeket, hisz a költő-királynak nemcsak a halotti maszkja marad reánk, bánatos irástudókra, de itt él köztünk az ő tündöklő szelleme is és időtlen időkig regél nekünk, nagyoknak és kicsinyeknek szivárványszínű történeteket minden szépről, jóról és Jókai halhatatlanságáról!

p.

* **Vasutasok kérvénye a képviselőházhoz.** A fizetésrendezési törvényjavaslat a pénzügyi bizottság előtt fekszik érdemleges elbírálás céljából. Ez magától kínálkozó alkalom, hogy a dolog mélyére hatolva, megfontolás tárgyává tétessenek azok az ellenvetések, a melyek a máv. alkalmazottak részéről a fizetésrendezési törvényjavaslat ellen fölhozattak, illetőleg azok a kérelmek, a melyeket több ízben különféle memorandumokban összefoglaltak. Ezt a célt szolgálja az alkalmazottak részéről összeállított s a képviselőházhoz intézett kérvény is, a melyet Dobieczy Sándor országos képviselő a Ház elnökségének már át is adott, s a melyet az összes országgyűlési képviselőknek is megküldöttek. — Mindenesetre szolgáljon megnyugvással a vasutasoknak, hogy a helyzetük javítására irányuló törekvés nem szünetel s hogy ebben a kérdésben minden oldalról a legmesszebbmenő jóakarattal fognak találkozni.

* **Eljegyzés.** Dr. *Urbanovich* Zoltán, h. é. vasuti titkár eljegyezte *Garlathy* Mariskát, *Garlathy* Gézának, a győr—sopron—ebenfurti vasut üzletvezetőjének és nejének, született *Edvi* Illés *Arankának* leányát Sopronban.

* **Házasság.** *Csapó* Sámuel, a magyar államvasutak mérnöke Zomborban, május 3-án tartotta esküvőjét *Weltner* Lenkével, *Weltner* Károly leányával Adonyban.

* **Zavargók Ruttkán.** A vasuti sztrájknak hatása alatt két ruttkai lakatos nem bírván belenyugodni a rendes állapotok menetébe, a vasutállomáson a katonaságra és csendőrségre mindenféle kihívó megjegyzéseket tettek. Ennek alapján a csendőrség a két zavargót azonnal letartóztatta és az illetékes bíróságnak adta át.

* **Egy allomásfelvigyázó szerencsétlensége.** Bucsáról jelentik, hogy az ottani vasuti állomáson a minap szerencsétlenség érte *Zoltán* Gyula allomásfelvigyázót. Véletlenül egy koei kerekei alá került, amelyek mindkét lábát összezúzták. Alkalmasint mindkét lábát amputálni kell. A szerencsétlen ember nő és gyermeke is van.

* **Erdei vasut építése.** A kincstár erdei vasutak építésére 3 150 000 koronát vett fel a beruházási javaslatba. Öt nagy kiterjedésű erdei pályát építenek, melyek közül egy Bars megyében készül. A zsarnóczaí kerületben építendő zsarnócza—prohoczkai vasut 22 km. hosszban, a garamberzence—lévai h. é. vasut Zsarnócza állomásától kiindulva, Zsarnócza község és Zsarnóczakohó, Felsőhámor, Gyertyánfa telepek mellett haladna el és a Prohoczka nevű fővölgy középrészében a gyertyánfai vízi fűrészzen felül mintegy 6 kmnyi távolságban végződnek. Az építési költségek mintegy 54.000 koronára tehetők.

* **A vasuti ör halála.** Elba-Tetschenből jelentik: Szerdán este a III. számú órháznál a vonat vezetője *Ulgersdorf* közelében észrevette, hogy a sinek közé lámpa van állítva, amely tilost mutat. Megállította a gépet és meglátta *Ingel* vasuti őrt, aki egy távirópóznára akasztotta fel magát.

* **A vasuti sztrájk mérlege.** Hozzávetőleg ki lehet számítani az Államvasutaknak a sztrájk által okozott kárát. A számításához az adatokat az 1902 ik évi statisztika szolgáltatotta. Ez adatok szerint a Máv. vonalain szállított személyek száma 52,781.000, a napi átlag tehát 144,605 személy; az egy éven át szállított áruk összege 34,093.000 tonna, ebből esik egy napra átlag 93,405 tonna. Eszerint a forgalom szünetelése folytán nem utazhatott legalább 800.000 ember és az

áruszállítás szünetelését nyolcz napra téve, nem volt elszállítható 720,000 tonna, vagyis 7·2 millió métermázsa áru. A visszamaradásból származó kárt, szintén a statisztikai adatok alapján, a következőképp számíthatjuk ki: A Máv. évi bevétele a személyforgalomból 58,769.000 korona, ebből egy napra esik átlag 160.900 korona. Az áruforgalom után az évi bevétel kitesz 163.400.000 koronát, ebből egy napra esik 447.600 korona. A személyforgalom szünetelését öt, az áruforgalom szünetelését nyolcz napra téve, apadt az évi bevétel a személyforgalomnál 804.500 koronát, az áruforgalomnál 3.580.000 koronát, összesen 4.385.300 koronát. E számítás szerint a Magyar Államvasutak kára kerek négymillió koronára becsülhető. Természetesen ebben nincs benne a magánosok kára, melyet még megközelítőleg sem lehet fölbecsülni.

* **A vasuti munkások nyugdíjszabályzata.** Félhivatalosan jelentik: A vasuti munkások egyik régi óhajta teljesül legközelebb. Ez a munkások nyugdíjszabályzatának kérdése, melyet *Hieronymy* Károly kereskedelemügyi miniszter hivatalbalépése után kevéssel munkába vett. Azóta a szabályzat már keresztülment a szükséges munkálatokon. A miniszter legközelebb kiadja a szabályzatot, a mit előreláthatólag megelégedéssel fogadnak majd a vasuti munkások ezrei.

* **Halálos elgázolás.** A Hungária-körut és czeplédi vasut keresztezésénél a 183. számú őrház mellett a 714. számú személyvonat elgázolta *Mák* András bognár segédet, aki nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

* **Új mintájú panaszkönyvek használatba vétele.** A kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a hazai vasutak állomásain a most használatban lévő panaszkönyvek helyett új mintájú, tőlapos és lapszámozott panaszkönyvek használtassanak. Az új rend folyó évi május 1 én lépett életbe.

* **A Simplon alagut befejezése.** A Simplon-alagut nemsokára elkészül. Mint Milánóból jelentik, április 30-án hallották először a déli oldalon dolgozó munkások az északi oldal munkásainak robbantó műveleteit. Ebből az következik, hogy a két oldalról megkezdett alagut-forrást már csak aránylag vékony köz választja el egymástól. Amint ez a fal leomlik, nyitva lesz az alagut a leg-rövidebb és legegyszerűbb ut Olaszország és Svájc közt.

* **Vasuti alkalmazottak olvasószobái.** Azok a kedvező eredmények, melyeket Poroszországban a vidéken tartózkodni kénytelen vasuti alkalmazottak olvasmányokkal való ellátásával elértek, arra indította a porosz közmunkaügyi minisztert, hogy felhívja az összes igazgatóságokat, miszerint a vasuti alkalmazottak tartózkodására szánt helyiségekben megfelelő olvasmányokat és könyveket államköltségen helyezzenek el, minthogy ily olvasmányok erkölcsi hatása elvitázhatatlan. A bizonyos időre idegen helyen lévő alkalmazott, ha megfelelő szórakozást a hivatalos helyiségekben találhat, nem lesz arra utalva, hogy tartózkodási idejét koresmákban, vagy egyéb oly helyeken töltsse el, melyek legkevésbé alkalmasak az illetők erkölcsére nevelőleg, vagy művelődőleg hatni.

* **Automobil-gázoló gyorsvonat.** A bázeli – párisi gyorsvonat *Ouser-La-Ferrière* mellett elgázolt egy automobilt, amelyben a kocsivezetőn kívül két férfi, két nő és egy gyermek ült *Mind a hatan szörnyet haltak*, oly heves volt a vonat és a gépkocsi összeütése. A szerencsétlenség egy utkeresztelésnél történt; a kocsivezető azt hitte, hogy megelőzheti a vonatot, a gyorsvonat azonban még ott érte a síneken az automobilt és összetörte és a benne ülőkkel együtt messze elröpítette. A szerencsétlenséget a vasuti őr okozta azzal, hogy elfelejtette lebocsátani a sorompót.

* **Vasut a calais-i szoros alatt.** Londonból jelentik. Az itteni francia kereskedelmi kamara elnöke egy újságírónak kijelentette, hogy most a francia angol benső viszony helyreállítása után lehetséges lesz azt a régi tervet megvalósítani, hogy Franciaországot és Angliát *tengeralatti vasutal kössék össze*. Ez a terv már tizenöt esztendővel ezelőtt fölmerült, de ellene szegült az angol hadügyminiszter, aki attól félt, hogy a franciák az alaguton csapatokat szállíthatnának Angliába, noha a társaság, amely a tervet megakartta valósítani, arra kötelezte magát, hogy háboru esetén azonnal vízzel tölti meg az alagutat.

* **A leghosszabb alagutak.** A föld leghosszabb alagutja a Gotthard-alagut, 14.990 méter hosszúsággal. Aztán jön a Mont Cenis-alagut 12,230 méter, az Arlberg-alagut 10,270 méter, a Ronco alagut Olaszországban 9207 méter, a ceyloni alagut 8000 méter, az amerikai Horsae-alagut 7640 m., az angol-orosz Severa-alagut 7240 méter, a maria-poli alagut Olaszországban 6480 méter, a Sbro-alagut Észak-Amerikában 6000 méter, a Standbrodge alagut Angolországban 4970 méter, a Woodhead-alagut ugyanott 4831 méter, a Szent-Lőrincz-alagut Kanadában

4570 méter, a Belbo-alagut 4240 méter, a Blaisy-alagut Franciaországban 4100 méter, a spanyolországi Argintire alagut 4043 m. és a Mersey alagut Angliában 4060 méter hosszúsággal. Mint ebből látható, Amerika, melyet mint különben a nagy technikai alkotások hazáját ismerjük, csak a hatodik helyet foglalja el s Európának vannak a leghosszabb alagutai.

IRODALOM.

Felhívás.

Vasutas kartársaink köréből nap-nap mellett érkezett levél, melyben tanácsért fordultak hozzánk, hogy a vasuti altiszti vizsgához ajánljunk tankönyveket.

A választadásnál minden egyes esetben némi lelkifurdalást éreztünk, hogy tanácsunkkal használtunk-e a törekvő kartársnak, hogy az a különféle tankönyvekből ki tudja-e választani a szükséges tanulni valót, nem fecsérli-e idejét olyan dolgok megtanulására, melyek az altiszti vizsgához nem szükségesek, avagy nem hagy-e el olyanokat, amelyeknek nem tudása a sikert egyenesen kizárja?

Ez indított bennünket arra, hogy programunkat — melybe az alkalmazottak szakszerű oktatását is felvettük — ily irányban is kiterjesztve, az 1888. évi 15841. sz. közmunka és közlekedési miniszteri rendeletben foglaltak szoros betartásával „A vasuti altiszti vizsgára készülők kézikönyvét“ összeállítsuk és kiadjuk.

A szükséges anyagot, közlőrl ismerve az altiszti vizsgarendet és alkalmazkodva azok értelmi képességéhez, a kik e kézikönyvet használni fogják, tisztán és világosan a legjelesebb tanerők könyveiből állítottuk össze és pedig úgy, **hogy mellette tanító külön oktatása teljesen felesleges.**

A kézikönyv **már elhagyta a sajtót s megrendelhető szerkesztőségünknel.**

Ára 3 korona. Szállítjuk utánvétellel vagy 3 kor. 35 fillér összeg előzetes beküldése után ajánlva, portómentesen.

Miskolc, 1904. április hó 30-án.

A „Haladás“

vasuti szak- és szépirodalmi heti lap
szerkesztősége.

CSARNOK.

Eljegyzésre.

Szállj szívemre, szállj le
Szép tavaszi álom,
Altass el szelíden
Ringatózó szárnyon:

Arany napsugárral
Vedd körül a lelkem —
Szívárványos égbolt
Ragyogjon felettem
És a mennyországnak
Minden üdvössége
Költözzön a szívem
Kellő közepébe, —
Hogy ez a dal, amely
Tehozzád száll, édes, —
Méltó legyen a nap
Pényes ünnepéhez.

Bűbajos tavasznak
Nyiló virágzása,
Lelkem reményisége,
Szívem szép bálványa,
Üdvöm, hitem, álmom,
Szent oltári képem,
Imádott szerelmem,
Mennyországom nékem,
Aki mindenem vagy
Ezen a világon,
Égről földre szállott
Legszébbik ábrándom,
Testet öltött eszmény,
Való és költészet:
Ezen a szép napon
Köszöntelek téged!

Bár gyöngye a tollam,
Erőtlen a versem,
De tudom, hogy azért
Megértesz te engem,
Hisz lelkemmel lelked
Egy hajtásnak ága,
Szíved a szívemmel
Egy fának virága.
Amit te óhajtasz,
Az én óhajtásom,
A te boldogságod:
Az én boldogságom.
Hajónk vitorláját
Egy remény dagasztja
S egy rév felé szálldos
Lelkünk gondolatja.

Bár hatalmas lennék,
Hogy ne volna semmi,
Ami vágyaimnak
Gátat tudna vetni:
Lábaidhoz raknám
A föld minden kincsét
És paranesot adnék,
Hogy utadra hintsék
Virágjokat a fák,
Amerre mégy szerte,
Hadd tudja a világ,
Hogy te jártál erre.
És a nap álljon meg,
Csak te érted égjen,
Örök lángolással
Szívárványos égen.

Oh, de nincs hatalmam,
Ember vagyok én is
S nem tehet esodát a
Lázongó poézis.
Mít adjak hát neked,
Lelkem üdvössége,
Ennek a szép napnak
Emlékezetére?
Melynek rózsaszínű
Hajnalhasadása
Rád derült, a földnek
Legszebb angyalára . . .
Elküldöm mit tudok,
Legdrágább kincsemet,
Örök szerelmemmel
Örök hűségemet!

M. Sz. J.

KÖD BEN.

— Regény. —

5

Irta: IRENI RUH.

— Hiszem, kedves bátyám uram, — felelte mosolyogva Szolesvay.

— No, nem panaszkép mondom. Nincs okom zúgolódní. Sok baj, sok csapás ért az életben, de azért nem panaszkodom. Eléledgelek csendesken, ha szűkösen is, a magam portáján, a magam munkájából. Mióta ott hagytam a vármegyét és nyugalomba vonultam, embert is alig látok. Egy-két öreg ezimborám keres föl néha-napján s csendes pipaszó mellett elbeszélgetünk a világ folyásáról . . . Hej! jobb világ volt régen.

Nagyot sóhajtott az öreg s kiverte pipáját. Rövid idő múlva csendesen folytatta:

— Meg aztán nem vagyok egyedül. Itt a lányom mellett. Jó lány, derék lány, olyan, mint az anyja volt.

Büszkén dicsérte a lányát s az a naiv, meleg szeretet, mely az öreg szavaiból áradt, szinte meghatotta Szolesvayt. Megszerette ezt a bohó, egyenes lelkű öreg embert, a ki a maga régies szokásaival, sokszor sajátágosan gyermekes életfelfogásával sem válik nevetségessé soha. Azok közül a régiek közül való, a kiknek öreg napjaikra több lelkesültséget és hitet hagyott meg lelkükben az élet, mint a mennyit a mai ifjak egyáltalában érezhetnek.

Kiszíván a pipát, elbucuzott Szolesvay az öreg urtól. Kiment az udvarra s a mint lovaihoz indult az istálló felé, meglátta a kertben Katiczát. Egy parányi kannából a virágait öntözgette.

Szolesvay odament és segítségül ajánlkózott.

— Csak nem fog talán vizet hordani a kutról? — nevetett Katicza.

— Dehogynem. En hordom a vizet, maga meg öntözget.

Vig nevetés közben járt kézből-kézbe a kanna. Mikor befejezték az öntözést. Szolesvay őszintén sajnálta, hogy nem akadt már több locsolni való.

Leültek egy padra, mely a kertnek egy árnyas helyén kínált pihenést. Körülöttük a túlevelű fenyők komor, egyhangu szomorúsággal fogták fel előlük a nyári nap forró sugarait.

Vidám csevegés kelt ajkukon, bohó semiségekről folyt a szó, a melyek rajtok kívül aligha mulattattak volna mást. Majd kertjéről, galambjairól beszélt a leány, a kis gazdaságról, melynek ő az asszonya, a faluról, annak lakóiról, azután az édes anyjáról, a kit régen elveszített s az apjáról, a jóról, a nagyon szeretetről.

Aztán a fiu szólott; beszélt a pályájáról, a szép és vidám katonaéletről, elmondotta terveit, miket ha bevált a jövő, katonai pályáján szép előhaladást remélhet, a minek, mint egyetlen fia boldogulásának, egy szomorú özvegy asszony fog nagyon örülni.

Katicza elmerengve hallgatta a deli, szép huszárt, s oly jól esett látnia annak lelkes arcát, hallani gyöngéd szavait, mikor az édes anyáról beszélt. S ha a lány szólt, néma elragadtatással csüngött szaván az ifju s szinte összecsókolta meleg tekintetével a lány édes, beszédes ajkait.

A letűnő nap sugarai bearanyozták a messze láthatárt. A fiatalok a ház felé indultak s szótlánul nézték a leáldozó nap tündöklő bucsuját.

Az udvaron tarka galamb-sereg röppent fel jöttükre. Katicza hívó szavára ismét visszazálltak s hangos bűgással szedegették a földről az urnójuk áltl elszórt buzaszemeket.

Hangos sarkantyupengés riasztotta föl megint a galambokat. A Jancsi jött jelenteni gazdájának, hogy az istállóban minden rendben van.

Katicza látni akarta a lovakat, benéztek hát az istállóba Hangos nyerítéssel üdvözölték gazdájukat a nemes állatok.

— Ez a fekete a Denevér, a vasderes a Fullajtár — magyarázta Szolesvay. Katicza pedig odalépett hozzájuk s fehér kis kezével

